

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
هشت	پیشگفتار ویراست سوم
۱	پیشگفتار
۳	فصل اول: مفاهیم و تعاریف واژه‌ها
۳	هدف رفتاری
۳	مفهوم بودجه
۴	تعاریف بودجه
۹	اهمیت و ضرورت بودجه
۱۱	روند شکل‌گیری مفهوم و نقش بودجه
۱۵	اهداف و مقاصد بودجه
۲۰	فصل دوم: تاریخچه بودجه‌ریزی
۲۰	هدف رفتاری
۲۱	دولت و روند تحول وظایف آن
۳۵	بودجه و مردم‌سالاری
۴۵	تاریخچه بودجه‌نویسی در جهان
۴۷	تاریخچه بودجه‌نویسی در ایران
۵۶	فصل سوم: ارتباط بودجه با مدیریت و حسابداری
۵۶	هدف رفتاری
۵۷	بودجه و مدیریت دولتی
۶۲	بودجه و برنامه‌ریزی اقتصادی
۶۳	انواع بودجه‌ریزی بر مبنای هدف

صفحه	عنوان
۶۵	بودجه و سیاست گذاری
۷۴	بودجه و حسابداری
۷۷	فصل چهارم: ارتباط بودجه و اقتصاد
۷۷	هدف رفتاری
۷۷	مقدمه
۷۹	جنبه اقتصادی بودجه
۱۰۳	نقش ضد چرخه‌ای بودجه
۱۰۷	کسری بودجه و مدیریت قرضه عمومی
۱۰۹	کسری بودجه به عنوان یک سیاست
۱۱۴	آثار اقتصادی کسری بودجه
۱۱۷	فصل پنجم: نظریه‌های بودجه و اصول آن
۱۱۷	هدف رفتاری
۱۱۷	تعریف نظریه بودجه
۱۲۴	اصول بودجه
۱۴۴	فصل ششم: بودجه و سازمانهای بودجه‌ای
۱۴۴	هدف رفتاری
۱۴۴	الف) نقش قوه مقننه در تدوین سیاستهای اقتصادی و مالی
۱۴۷	ب) نقش قوه مجریه در تنظیم خط مشیهای اقتصادی
۱۵۴	فصل هفتم: گردش بودجه
۱۵۴	هدف رفتاری
۱۵۵	فرایند بودجه‌ریزی
۱۵۸	فرایند تهیه، تنظیم و پیشنهاد بودجه
۱۸۲	فرایند اجرای بودجه
۱۹۱	کنترل بودجه
۲۰۳	فصل هشتم: طبقه‌بندی بودجه
۲۰۳	هدف رفتاری

صفحه	عنوان
۲۰۴	روند شکل گیری تعریف و طبقه بندی بودجه
۲۲۳	انواع طبقه بندی بودجه ای
۲۶۸	فصل نهم: روشهای تنظیم بودجه
۲۶۸	هدف رفتاری
۲۶۹	روشهای پیش بینی و تنظیم درآمدها
۲۷۱	روشهای برآورد هزینه ها (طرف دیگر بودجه)
۲۸۳	فصل دهم: روشهای تهیه و تنظیم بودجه در شرکتهای دولتی و ...
۲۸۳	هدف رفتاری
۲۸۷	مقایسه بودجه شرکتهای دولتی با دستگاههای دولتی
۲۹۰	تهیه و تنظیم بودجه مؤسسات بازرگانی و انتفاعی دولتی
۳۰۷	فصل یازدهم: مسائل و مشکلات نظام بودجه ریزی در ایران
۳۰۷	هدف رفتاری
۳۱۰	مسائل خاص در ساختار بودجه ایران
۳۱۱	مشکلات اساسی در تهیه و تنظیم بودجه فعلی ایران
۳۲۲	چگونگی نظارت مالی و عملیاتی در ساختار بودجه ایران
۳۲۷	نتیجه
۳۲۹	پیوستها
۳۲۹	پیوست ۱: بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۶
۳۳۴	پیوست ۲: ابلاغ سیاستهای کلی برنامه ششم توسعه
۳۴۲	پیوست ۳: نمونه سؤالات درس اصول تهیه و تنظیم و کنترل بودجه
۳۴۸	منابع

پیشگفتار ویراست دوم

خداوند را شاکرم که توفیق نصیب کرد تا کتاب اصول تهیه و تنظیم و کنترل بودجه، با ویراست جدید در چاپ نوزدهم به زیور طبع آراسته شود. استقبال اساتید و همکاران گرانقدر و دانشجویان عزیز این شرایط را فراهم کرد که کتاب با راهنماییهای ارزنده‌شان به عنوان مرجع علمی دانشجویان رشته‌های مدیریت، حسابداری و اقتصاد مورد استفاده و بهره‌برداری قرار گیرد. در ویرایش جدید بازبینی کلی و ویرایش عمومی انجام شد، نظر اساتید و دانشجویان مورد مذاقه قرار گرفت، شناسه کتاب اصلاح و تعدیل و تغییرات عناوین سازمانهای بودجه‌ای روزآمد شد و به تبع آن پیوستها نیز مورد تجدیدنظر قرار گرفت. در این ویرایش، از همراهی همکار گرانقدر جناب دکتر اسفندیار فرج‌وند بهره‌مند بودم. از اساتید، دانشجویان و صاحب‌نظران استدعا دارد همچنان از نظرهای ارزشمند خود، در افزودن به غنای علمی این کتاب ما را مورد لطف و عنایت قرار دهند.

دکتر مهدی ابراهیمی نژاد

استاد گروه مدیریت

دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شهید باهنر کرمان

پیشگفتار

کتاب حاضر اصول تهیه و تنظیم و کنترل بودجه، به عنوان منبع اصلی درس «تهیه و تنظیم و کنترل بودجه» دانشجویان رشته‌های مدیریت، حسابداری و اقتصاد، به ارزش ۳ واحد درسی و بر اساس سرفصلهای ستاد انقلاب فرهنگی تهیه شده است. این کتاب، حاصل بیست سال تدریس مؤلف و کسب توفیق تألیف کتب بودجه و بهره‌گیری از نظر تکمیلی دانشجویان و اساتید است.

کتاب منطبق با آخرین تغییرات بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور و اصلاحات عملی اجرای آن در سال ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ انتشار می‌یابد. ذکر این تغییرات اساسی، نیازمند تدوین کتاب جدیدی بود و با توجه به اینکه این امر به صورت وسیع در کتب درسی دانشگاهی میسر نشده بود، لازم شد تغییرات شکلی و محتوایی را به همراه ذکر کاملی از تعاریف جدید عناوین بودجه‌ای و بیان فرمها و طبقه‌بندیها به طور مشروح به اطلاع دانشجویان عزیز، اساتید بزرگوار و استفاده کنندگان محترم برسانیم.

در این کتاب از طبقه‌بندیهای گذشته و موضوعات دگرگون‌شده قبلی صحبتی به میان نیامده و برعکس مسائل و نکات جدید به طور دقیق و مفصل مورد بحث قرار گرفته است. امید است اساتید بزرگوار به مباحث جدید مورد اشاره عنایت داشته باشند و ما را نیز از راهنمایی خود بهره‌مند سازند.

از نکاتی که در این کتاب به آن توجه شده، نقش میان‌رشته‌ای بودجه‌ریزی است، که در ارتباط با مدیریت، حسابداری، علوم سیاسی، اقتصاد، مالیه عمومی و دیگر رشته‌هاست که سعی شده است تا حدودی که با ظرفیت و موضوعات مباحث ارتباط دارد به آنها اشاره شود. در همین راستا به میزان ضرورت مباحثی از رابطه بودجه با اقتصاد نیز بیان شده است. البته برای دانشجویانی که این درس را انتخاب

می‌کنند ضرورت آگاهی از مبانی علم اقتصاد و مدیریت اجتناب‌ناپذیر است و انتظار می‌رود به میزانی که در سرفصلهای آن دروس اشاره شده است از آگاهیهای قبلی در مباحث مختلف بهره گیرند.

در اینجا لازم می‌دانم از همه اساتید و همکاران بزرگوار و نیز دانشجویان عزیز که مؤلف را در انجام این خدمت مورد لطف و محبت خود قرار داده‌اند صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نمایم. از آقای مهندس سلمان ابراهیمی‌نژاد که در تنظیم و صفحه‌پردازی مطالب با دقت فراوان تلاش نموده‌اند سپاسگزاری و تشکر می‌نمایم. تشکر ویژه‌ای نیز از همکاران دانشگاهی دانشگاه شهید باهنر کرمان دارم به دلیل بذل توجهی که در فراهم نمودن زمینه چاپ کتاب مبذول فرموده‌اند. امیدوارم همکاران محترم و دانشجویان گرامی همچنان ما را از همکاری خود بهره‌مند سازند.

دکتر مهدی ابراهیمی‌نژاد

دانشیار گروه مدیریت

دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شهید باهنر کرمان